

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 268/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Krężolek
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Marta Sekuła

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2021 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa K. K. (1) i K. K. (2)

przeciwko K. S. (1)

o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 25 lipca 2019 r. sygn. akt I C 1150/18

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwotę 8.200 zł (osiem tysięcy dwieście złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego i zażaleniewego.**

SSA Grzegorz Krężolek

Sygn. akt : I ACa 268/20

UZASADNIENIE

W ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu skierowanego przeciwko K. S. (1) powodowie K. K. (1) i K. K. (2) domagali się uznania za bezskuteczne w stosunku do nich umów:

- sprzedaży pojazdu marki L. (...), nr VIN: (...) z dnia 30 lipca 2013 r., udokumentowanych fakturą VAT nr (...), pomiędzy osobą trzecią P. W. (1), a K. S. (1), z pokrzywdzeniem wierzycieli K. K. (1) i K. K. (2), którym wobec dłużnika K. S. (2) przysługuje wierzytelność o zapłatę w łącznej kwocie 187.000 zł, stwierdzonej tytułami wykonawczymi – aktem notarialnym z dnia 4 grudnia 2012 r., Rep. (...), zaopatrzonym w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy dla K. w

K., sygn. akt(...) oraz aktem notarialnym z dnia 9 stycznia 2013 r., Rep. (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy dla K. w K., sygn. akt(...)

- sprzedaży pojazdu marki A. (...), nr VIN: (...) oraz marki L. (...), nr VIN: (...) z dnia 13 lipca 2013 r., udokumentowanych umową przeniesienia prawa własności na zabezpieczenie z dnia 4 sierpnia 2014 r., zawartą pomiędzy M. S. (1), a K. S. (1), z pokrzywdzeniem - powodów, którym przysługuje wobec dłużnika wskazana wyżej wierzytelność.

Domagali się także obciążenia pozwanego kosztami procesu.

Uzasadniając żądania wskazywali, że wystąpili do komornika przy Sądzie Rejonowym dla K. w K., P. K., o wszczęcie egzekucji przeciwko K. S. (2) na podstawie tytułu wykonawczego – aktu notarialnego z dnia 4 grudnia 2012 r., Rep. (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy dla K., sygn. akt(...) o egzekucję należności w kwocie 1.067.500 zł. Postępowanie było prowadzone pod sygnaturą(...)

Wnioskiem kolejnym z dnia 3 czerwca 2013 r., wystąpili o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec tego samego dłużnika, zmierzającego do wyegzekwowania sumy 740 000 złotych, na podstawie tytułu wykonawczego – aktu notarialnego z dnia 9 stycznia 2013 r., Rep. (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy dla K. w K., sygn. akt(...) Postępowanie zostało oznaczone sygnaturą (...)

W dniu 2 sierpnia 2013 r., organ egzekucyjny dokonał zajęcia pozostających we władaniu M. S. (1) pojazdów marki A. (...), nr rej. (...) oraz marki L. (...), nr rej. (...).

Wiedząc o zasadności roszczenia powodów, dłużnik jeszcze przed skierowaniem egzekucji do tych pojazdów, podjął czynności mające na celu udaremnienie wykonania wskazanych tytułów.

W dniu 3 czerwca 2013 r. zbył na rzecz swojego współpracownika P. W. (1) pojazd marki A. (...) za cenę 107.000 zł oraz pojazd marki L. (...) za cenę 80.000 zł. Cena nie została zapłacona przelewem ani gotówką.

O bliskiej relacji zbywcy i nabywcy świadczy fakt, że w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. P. W. (1) piastował funkcję Prezesa Zarządu w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w K., w której wówczas większość udziałów stanowiła własność B. S., żony dłużnika.

W spółce tej K. S. (2) był pełnomocnikiem upoważnionym do wszystkich czynności prawnych, w tym czynności, w których mógł być drugą stroną.

Opisana czynność prawna została zawarta wyłącznie w celu udaremnienia zaspokojenia wierzycieli dłużnika K. S. (2). Mimo jej zawarcia pojazdy nadal znajdowały się we władaniu zbywającego dłużnika.

W dniu 13 lipca 2013 r. P. W. (1) sprzedał samochód A. (...) na rzecz brata dłużnika, M. S. (1), za cenę 107.000 zł.

Następnie sprzedał też pojazd marki L. (...) na rzecz ojca dłużnika, pozwanego K. S. (1).

Po tych czynnościach krewni dłużnika wytoczyli przeciwko powodom powództwo ekscydencyjne. W dniu 10 września 2015 r. Sąd Okręgowy w K., wydał wyrok uwzględniający powództwo.

W konsekwencji prowadzenie egzekucji z tych składników majątkowych stało się niemożliwe.

W dniu 4 sierpnia 2014 r. M. S. (1) sprzedał pozwanemu - ojcu - samochód A. (...).

Wszystkie te osoby, uczestniczące w opisanych czynnościach, wiedziały o złej sytuacji majątkowej dłużnika powodów. Zbieżność czasowa pomiędzy opisanymi transakcjami wskazuje na fakt, że miały one na celu wyłącznie dokonanie, w ramach w ten sposób stworzonej grupy osób, przesunięcia majątku, które uniemożliwiłyby egzekucję należności

powodów. Mieli oni , w tym pozwany, pełną świadomość, że transakcje te zostały dokonane z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2016 r. postępowanie egzekucyjne zainicjowane przez powodów wobec K. S. (2) zostały umorzone - jako nieskuteczne.

Odpowiadając na pozew K. S. (1) domagał się oddalenia powództwa oraz obciążenia powodów kosztami postępowania.

Uzasadniając swoje stanowisko, pozwany przyznał , iż nabył obydwie wskazane wyżej samochody wskazując , iż nie jest przedmiotem sporu nabycie przez niego od P. W. (1) pojazdu L. (...) w dniu 30 lipca 2013r. Nie kwestionował też , że kupił samochód A. (...) od syna M. w dniu 4 sierpnia 2014r / por k. 87 i 109 akt/ .

Jego zdaniem , do zakupów doszło w sposób legalny za ceny , które odpowiadały rynkowej wartości tych pojazdów. Powodowie nie dowiedli przy tym , że w ich następstwie dłużnik stał się niewypłacany w co najmniej wyższym rozmiarze niż był przed dokonaniem tych czynności . Pozwany podkreślał także , że obydwie umowy były przez niego zawarte nie z dłużnikiem ale z osobami trzecimi. Gdy je zawierał , że miał żadnych informacji o sytuacji majątkowej syna - dłużnika , stąd nie można zasadnie mówić o tym , iż tym samym spowodował nimi udaremnienie skuteczności postępowania wykonawczego prowadzonego z inicjatywy K. i K. K. (2).

Wyrokiem z dnia 25 lipca 2019r., Sąd Okręgowy w Krakowie :

- uznał za bezskuteczne w stosunku do powodów K. K. (1) i K. K. (2) umowy:

a) sprzedaży pojazdu marki L. (...), nr VIN: (...) z dnia 30 lipca 2013 r., udokumentowaną fakturą VAT nr (...), zawartą pomiędzy P. W. (1) i K. S. (1),

b) sprzedaży pojazdu marki A. (...), nr VIN: (...) z dnia 4 sierpnia 2014 r., zawartą pomiędzy M. S. (1) i K. S. (1),

w celu ochrony wierzytelności przysługującej K. K. (1) i K. K. (2) w stosunku do K. S. (2) o zapłatę w łącznej kwocie 187.000 zł, stwierdzonej tytułami wykonawczymi – aktem notarialnym z dnia 4 grudnia 2012 r., Rep.(...), zaopatrzonym w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy dla K. w K., Wydział I Cywilny, sygn. akt (...)[pkt I];

- w pozostałym zakresie powództwo oddalił[pkt II];

- zasądził od pozwanego K. S. (1) na rzecz powodów K. K. (1) i K. K. (2) kwotę 5447 zł , tytułem zwrotu kosztów postępowania [pkt III] oraz;

- nakazał pobrać od pozwanego K. S. (1) na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 9 320 zł., tytułem brakującej części opłaty od pozwu [pkt IV sentencji wyroku].

Sąd I instancji , w zakresie okoliczności spornych ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia:

Aktem notarialnym z dnia 31 sierpnia 2011 r. , Rep. (...) B. S., działając w imieniu spółki pod firmą (...)spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w organizacji, ustanowiła swojego męża K. S. (2) pełnomocnikiem spółki, upoważniając go do dokonywania wszelkich czynności prawnych, w tym takich, w których mógł być drugą stroną.

W dniu 30 kwietnia 2012 r. B. S. sprzedała M. S. (1) 99 udziałów w tej spółce, za cenę 3.000 zł.

W dniu 24 listopada 2012 r. podczas Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników P. W. (1) został powołany na funkcję Prezesa Zarządu spółki.

Pismem z dnia 3 czerwca 2013 r. powodowie złożyli do komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla K.w K. P. K. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko K. S. (2) , na podstawie tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego z dnia 9 stycznia 2013 r., Rep (...), opatrzonego klauzulą wykonalności przez Sąd Rejonowy dla K. w K., pod sygn.

akt (...) z ruchomości znajdujących się zarówno w miejscu zamieszkania dłużnika, jak i w miejscu prowadzenia przez niego działalności gospodarczej, z rachunków bankowych, z udziałów w spółkach, z wierzytelności oraz również z nieruchomości znanych komornikowi z urzędu, celem wyegzekwowania należności: 740.000 zł tytułem należności głównej oraz kwoty 127 zł tytułem zwrotu kosztów nadania klauzuli wykonalności.

Kolejnym wnioskiem egzekucyjnym 3 czerwca 2013r., złożonym przeciwko temu dłużnikowi, dopomagali się wyegzekwowania tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego z dnia 4 grudnia 2012 r., Rep. (...) opatrzonego klauzulą wykonalności przez Sąd Rejonowy dla K. w K. sygn. akt (...), z ruchomości znajdujących się zarówno w miejscu zamieszkania dłużnika, jak i w miejscu prowadzenia przez niego działalności gospodarczej, z rachunków bankowych, z udziałów w spółkach, z wierzytelności oraz również z nieruchomości znanych Komornikowi z urzędu, w zakresie kwoty 1.067.500 zł tytułem należności głównej oraz kwoty 127 zł tytułem zwrotu kosztów nadania klauzuli wykonalności.

Pismami z dnia 10 czerwca 2013 r. komornik powiadomił ich o wszczęciu tych postępowań.

W dniu 3 czerwca 2013 r. P. W. (1) nabył od K. S. (2) używany samochód ciężarowy marki L. (...), nr rej. (...), za cenę 80.000 zł brutto oraz używany samochód osobowy używany marki A. (...), nr rej. (...): (...), za cenę 107.000 zł brutto.

W dniu 13 lipca 2013r P. W. (1) sprzedał M. S. (1) samochód osobowy marki A. (...), nr rej. (...) za cenę 107.000 zł. /

W dniu 30 lipca 2013 r. P. W. (1) sprzedał pozwanemu K. S. (1) samochód marki L. (...), nr rej. (...), za cenę 80.000 zł brutto. Powód zapłacił sprzedającemu cenę w dwóch wpłatach w dniu 15 i 16 sierpnia 2013 r.

W dniu 4 sierpnia 2014 K. S. (1) nabył od M. S. (1) własność samochodu A. (...)

W dniu 2 sierpnia 2013 r. komornik prowadzący postępowania egzekucyjne z wniosku powodów dokonał zajęcia samochodów marki A. (...), nr rej. (...), o szacunkowej wartości 107.000 zł oraz marki L. (...), nr rej. (...) o szacunkowej wartości 80.000 zł, na zaspokojenie wierzytelności przypadającej powodom od dłużnika K. S. (2). Podczas czynności dłużnik wymienił jako właściciela obu pojazdów P. W. (1).

Z dalszej części ustaleń wynika, że postanowieniami z dnia 13 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w K., w sprawie do sygn. akt(...), zabezpieczył roszczenie powoda K. S. (1) poprzez zawieszenie tego postępowania - oznaczonego sygnaturą (...) , w części dotyczącej skierowania egzekucji w stosunku do zajętych uprzednio samochodów L. (...) o nr rej. (...) oraz A. (...) o nr rej. (...).

Wyrokiem z dnia 10 września 2015 r. Sąd Okręgowy w K. w sprawie o sygnaturze (...), zwolnił od egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla K.w K. P. K. pod sygn. akt (...), pojazdy mechaniczne: A. (...) o nr rej. (...) i L. (...) o nr rej. (...).

Pismem z dnia 3 lutego 2016 r. komornik zawiadomił powodów, iż postępowanie egzekucyjne, oznaczone sygnaturą(...) przeciwko K. S. (2) jest całkowicie bezskuteczne.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2016 r. postępowanie to zostało w całości umorzone.

Pismem z dnia 20 marca 2017 r. powodowie wnieśli do Prokuratury Rejonowej K. zawiadomienie o możliwości popełnienia przez K. S. (2), P. W. (1), M. S. (1) i K. S. (1) przestępstwa określonego w art. 258 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., polegającego na tym, że w bliżej nieustalonym okresie, jednak nie później niż w dniu 1 czerwca 2013 r. założyli zorganizowaną grupę, mającą na celu popełnianie przestępstw udaremnienia zaspokojenia wierzycieli K. K. (1) i K. K. (2), w szczególności poprzez udaremnianie wykonania prawomocnych orzeczeń sądów dotyczących ich wierzytelności, ewentualnie przestępstwa określonego w art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 18 § 3 k.k.

Ponadto Sąd Okręgowy ustalił, że w dowodzie rejestracyjnym samochodu osobowego marki A. (...) nr rej. (...), jako właściciel pojazdu wpisany był w okresie od dnia 23 kwietnia 2013 r. K. S. (2), od dnia 21 czerwca 2013 r. P. W. (1), od dnia 1 sierpnia 2013 r. M. S. (1). Od dnia 5 sierpnia 2014 r. K. S. (1).

W dowodzie rejestracyjnym samochodu osobowego marki L. (...), nr rej. (...), jako właściciel pojazdu wpisany był w K. S. (2), następnie od dnia 21 czerwca 2013 r. P. W. (1), natomiast od dnia 1 sierpnia 2013 r. K. S. (1).

Szacowana wysokość całego zadłużenia K. i B. S. to około 20.000.000 – 30.000.000 zł, zaś szacowana wartość ich majątku – około 12.000.000 zł. Wobec B. S. nieprawomocnie ogłoszono upadłość konsumencką.

W ramach oceny prawnej roszczenia powodów, której zostało uznane za usprawiedliwione w zasadniczej części, Sąd I instancji przyjął, że ustalone w sprawie fakty potwierdzają realizację wszystkich przesłanek skargi pauliańskiej w odniesieniu do czynności prawnych dokonanych pomiędzy pozwanym K. S. (1), a P. W. (1) oraz nim i jego synem M. S. (1).

Stwierdzenia i wnioski, które doprowadziły do takiej oceny można podsumować odwołując się do następujących stwierdzeń Sądu Okręgowego:

a/ przesłanka działania dłużnika K. S. (2), kiedy zbywał obydwa pojazdy na rzecz swojego bliskiego współpracownika oraz brata została spełniona albowiem w wyniku sprzedaży samochodów egzekucja prowadzona przeciwko K. S. (2) na wniosek powodów stała się całkowicie bezskuteczna, wobec czego należy uznać, iż w ich wyniku stał się on niewypłacalny w wyższym stopniu niż uprzednio. Niemożność zaspokojenia wierzytelności powodów była bezpośrednim skutkiem czynności prawnych sprzedaży samochodów, dokonanych przez dłużnika, co wynika z przedstawionych przez powodów dokumentów, w tym zwłaszcza zawiadomienia o bezskuteczności egzekucji oraz postanowienia komornika o umorzeniu postępowania egzekucyjnego.

Dłużnik był świadomy bardzo dużego łącznego zadłużenia wobec osób trzecich, szacowanego na około dwadzieścia do trzydziestu milionów złotych. K. S. (1) ograniczył się w tym zakresie tylko do głośnego zaprzeczenia powyższemu twierdzeniu, nie przedstawiając w postępowaniu rozpoznawczym żadnych faktów ani dowodów potwierdzających jego zasadność.

b/ działanie tak dłużnika jak i wszystkich innych osób, w tym powoda, które miało miejsce po dokonaniu obu czynności na podstawie których K. S. (2) wyzbył się obu samochodów, świadczą, że były one podjęte z powziętym z góry zamiarem udaremnienia możliwości zaspokojenia wierzytelności powodów w postępowaniu egzekucyjnym.

Dłużnik sprzedał pojazdy P. W. (1), a M. S. (1), a oni następnie, za tę samą cenę, zbyli je na rzecz ojca dłużnika.

c/ z art. 527 par. 3 kc wynika domniemanie zgodnie z którym, w sytuacji, gdy korzyść majątkową uzyskała osoba, będąca w bliskim z dłużnikiem stosunku wiedziała, że dokonując czynności fraudacyjnej, działał ze świadomością pokrzywdzenia swoich wierzycieli.

Zdaniem Sądu I instancji ustalone okoliczności są dostateczną podstawą dla odwołania się do tego domniemania.

K. S. (2) sprzedał przedmiotowe samochody swojemu bratu i bliskiemu współpracownikowi.

Odwołując się do orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 października 2017 r, sygn. akt VI ACa 691/16, Sąd I instancji stanął na stanowisku, że pojęcie "bliskich stosunków" należy rozumieć szeroko, obejmując granicami tego pojęcia nie tylko relacje pomiędzy dłużnikiem a osobami związanymi z nim więzami pokrewieństwa ale także w takich, w oparciu o które posiadają oni informacje o aktualnej sytuacji majątkowej i dochodowej dłużnika. Mogą one wynikać z bliskiej znajomości, przyjaźni, wspólnych interesów.

W rozstrzyganej sprawie tak rozumiany stosunek bliskości zachodził nie tylko w relacji pomiędzy dłużnikiem K. S. (2) i jego bratem M. ale także z P. W. (1). Wynikały one stąd, w odniesieniu do tego ostatniego, iż piastował on w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. funkcję Prezesa Zarządu w spółce, w której większość udziałów stanowiła własność żony dłużnika, natomiast K. S. (2) był jej pełnomocnikiem, upoważnionym do dokonywania w imieniu spółki wszystkich czynności prawnych,

d/ zarówno P. W. (1), jak i M. S. (1), uzyskali w wyniku zakupu samochodów korzyść majątkową.

Zatem to pozwany powinien był obalić w postępowaniu to domniemanie , czego nie zdołał uczynić,

e/ okoliczności ustalone w sprawie , zdaniem Sądu I instancji , potwierdzają też to , iż pozwany K. S. (1) na którego rzecz obaj nabywcy zbyli pojazdy , wiedział o tym , że czynności przeniesienia ich własności przez dłużnika były dokonane w warunkach pokrzywdzenia wierzycieli.

Nie jest wiarygodnym twierdzenie K. S. (1) , że nie wiedział o poważnych problemach finansowych syna K. , a także że nie zdawał sobie sprawy z tego , iż kupuje samochody, które uprzednio do niego należały.

W całej operacji jak argumentuje Sąd I instancji , mającej bezsprzecznie na celu uniemożliwienie egzekucji wierzytelności powodów wobec dłużnika K. S. (2), brał także udział drugi syn pozwanego i bliski współpracownik syna. Podnoszona przez pozwanego okoliczność , że nie uzyskał żadnej korzyści majątkowej z tytułu nabycia samochodów , abstrahując nawet od jego oceny z punktu widzenia prawdziwości , nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Art. 531 § 2 k.c. nie wymaga wykazania, iż osoba, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, odniosła korzyść majątkową wskutek tego rozporządzenia, a jedynie tworzy obowiązek wykazania, iż osoba ta wiedziała o okolicznościach uznania czynności dłużnika za bezskuteczną. Twierdzenie pozwanego, iż nie jest właścicielem samochodu marki A. (...), nie zostało przez niego dowiedzione, a co więcej w świetle zaprezentowanego stanowiska co do wykładni tej normy , jest bez znaczenia dla oceny roszczenia powodów.

f/ Sąd Okręgowy oddalił powództwo K. i K. K. (1) w części dotyczącej żądania uznania za bezskuteczne przeniesienia własności samochodu L. (...) jaka miała być dokonana w dniu 13 lipca 2013 r. pomiędzy M. S. (1), a ojcem / pozwanym / . Umowa pomiędzy nimi dotyczyła bowiem wyłącznie samochodu A. (...) - / mając inną datę / , co zresztą zostało potwierdzone przez pełnomocnika powodów w trakcie ostatniej rozprawy i uzasadnione omyłką.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 3 k.p.c., w warunkach uznania przez Sąd Okręgowy , że przerywający spór K. S. (1) jest zobowiązany do poniesienia ich w całości , wobec wygrywających w zdecydowanej większości spór powodów.

Pozwany także został zobowiązany do pokrycia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie , nie wniesionej przez powodów opłaty sądowej od rozszerzonego w trakcie postępowania powództwa, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych.

K. S. (1) objął wniesioną od tego wyroku apelacją punkty I , III i IV jego sentencji i w jej wnioskach , w pierwszej kolejności postulował taką zmianę zaskarżonej części wyroku , w następstwie której powództwo zostanie oddalone w całości , a powodowie obciążeni na rzecz skarżącego obowiązkiem zwrotu należnych mu kosztów procesu i postępowania przed Sądem II instancji.

Jako wniosek ewentualny sformułował żądanie uchylecia orzeczenia z dnia 25 lipca 2019r i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

Naruszenia prawa procesowego, w sposób mający dla treści wyroku istotne znaczenie, a to :

a/ art. 316 par. 1 kpc wobec oparcia wydanego rozstrzygnięcia na nie wszystkich okolicznościach dla niego doniosłych, w tym w szczególności przy nie wzięciu pod rozwagę , że skarżący nie jest właścicielem żadnego z pojazdów objętych , które kupił od syna M. i wcześniej od P. W. (1) . Tym samym Sąd wydał orzeczenie nie nadające się do wykonania,

b/ art. 233 kpc , / jak można sądzić, apelującemu chodziło o pierwszą z jednostek redakcyjnych tego przepisu albowiem tylko ona odnosi się do kryteriów oceny zgromadzonych dowodów, które miały być zdaniem apelującego naruszone przez Sąd I instancji / , jako następstwa przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów poprzez ich nie uwzględnienie.

Wada postępowania Sądu w zakresie oceny , w konsekwencji także w zakresie ustaleń faktycznych , została ograniczona przez skarżącego tylko do nieprawidłowego przezeń przyjęcia , że obaj nabywcy samochodów :P. W. i M. S. , uzyskali w następstwie tych czynności korzyść majątkową mimo , że zapłacili ustalone ze zbywcą ich ceny o charakterze rynkowym. Nieprawidłowość miała polegać także na stwierdzeniu faktycznym Sądu I instancji , iż w wyniku tych czynności doszło do pogłębienia się stanu niewypłacalności dłużnika,.

- art. 101kpc / jak należy przyjąć na podstawie argumentów wspierających ten zarzut, skarżącemu chodziło o normę art. 102 kpc/ poprzez obciążenie K. S. (1) kosztami sporu , bez uwzględnienia jego trudnej sytuacji życiowej i dochodowej i wynikających z nich bardzo ograniczonych możliwości finansowych ,

- naruszenia prawa materialnego poprzez nieprawidłowe zastosowanie :

- art. 6 kc poprzez to , że Sąd uznając roszczenie za uzasadnione , nie uwzględnił , że skarżący nie odniósł z czynności z P. W. (1) i synem M. korzyści majątkowych , a obecnie nie jest właścicielem żadnego z tych pojazdów.

- art. 527 par. 1 i 2 kc., przez uznanie , że powództwo jest uzasadnione mimo , iż K. S. (1) za obydwa samochody zapłacił ich rynkowe ceny i nie wiedział o tym, iż syn K. zbywając je W. działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. Co więcej , takich informacji nie mógł uzyskać.

Podnoszona wada została , zdaniem apelującego zrealizowana także przez to , że wbrew stanowisku Sądu Okręgowego przez dokonanie obu kwestionowanych czynności prawnych stan niewypłacalności dłużnika nie pogłębił się skoro K. i K. K. (4) mogli się - nawet pomimo ich zawarcia - zaspokoić z innych składników majątku K. S. (2) , w tym z kwot cen jakie zostały mu zapłacone za obydwa pojazdy.

Powodowie domagali się oddalenia apelacji , jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw oraz obciążenia skarżącego kosztami postępowania apelacyjnego przy uwzględnieniu , iż nowy zawodowy pełnomocnik reprezentował ich dopiero od odwoławczego etapu postępowania.

Rozpoznając apelację , Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy K. S. (1) nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Nie można podzielić jako trafnego żadnego z zarzutów wskazanych przez skarżącego.

Rozpoczynając ich ocenę od zarzutów procesowych wskazać należy na wstępie , że zarzut tego rodzaju może zostać uwzględniony jedynie wówczas , gdy w wyniku wykazanego w jego ramach błędu w sposobie postępowania Sądu doszło do następstw mających dla treści wydanego orzeczenia istotne znaczenie, na tę treść wpływając. Inaczej mówiąc , gdyby nie zasadnie wyknięty błąd formalny Sądu, orzeczenie byłoby inne. Bez istnienia takiego związku pomiędzy nim , a tak identyfikowanym następstwem, zarzut nie może by uznany za trafny , nawet gdyby do naruszenia proceduralnego rzeczywiście doszło.

Czyniąc te uwagę natury generalnej , za niezasadny należy uznać postawiony przez K. S. (1) zarzut naruszenia art. 316 par. 1 kpc w sposób przez niego argumentowany.

Oparcie go na twierdzeniu , że jeszcze przed zamknięciem rozprawy przed Sądem Okręgowym, nie był właścicielem żadnego z pojazdów będących przedmiotem kwestionowanych czynności jest chybiony z dwóch niezależnych od siebie przyczyn z których każda jest wystarczającą aby zarzut ten odeprzeć .

Po pierwsze skarżący nie dowiódł , że rzeczywiście tytuł własnościowy do nich przestał mu przysługiwać. Samo odwoływanie się do zapisów w prowadzonej przez Prezydenta Miasta K. bazie danych „(...) „ , dla Gminy Miejskiej (...) , gdzie nie figuruje jako właściciel albo współwłaściciel pojazdów mechanicznych, nie dowodzi tego , iż takie tytuły mu do nich nie służą. Trzeba przy tym dodać , że twierdzeń swoich skarżący nie potwierdził dowodami w postaci dokumentów umów obejmujących przeniesienie własności objętych sporem pojazdów na inny podmiot.

Po wtóre , nawet gdyby przyjąć , że tak się stało , nie miałyby to dla rozstrzygnięcia podjętego przez Sąd niższej instancji doniosłego znaczenia skoro zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego , które jest podzielane przez Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym sprawę, nawet zbycie korzyści osiągniętej przez czynność fraudacyjną w toku postępowania w procesie pauliańskim nie pozbawia zbywającego legitymacji uprawniającej do brania w nim udziału, w charakterze pozwanego.

/por. w tej materii- powołany jedynie dla przykładu judykat SN z dnia 12 czerwca 2008r , sygn. III CZP 55/08 ,/ za zbiorem Legalis. /.

Argumenty przemawiające za tym poglądem pozostają aktualnymi także gdy w procesie bierze w charakterze pozwanego osoba czwarta , a taką jest K. S. (1).

Nie ma racji skarżący podnosząc zarzut naruszenia art.233 par. 1 kpc.

Jego skuteczne postawienie wymaga od strony wykazania na czym , w odniesieniu do zindywidualizowanych dowodów polegała nieprawidłowość postępowania Sądu, w zakresie ich oceny i poczynionych na jej podstawie ustaleń.

W szczególności strona ma wykazać dlaczego obdarzenie jednych dowodów wiarygodnością czy uznanie, w odróżnieniu od innych, szczególnego ich znaczenia dla dokonanych ustaleń , nie da się pogodzić z regułami doświadczenia życiowego i [lub] zasadami logicznego rozumowania , czy też przewidzianymi przez procedurę regułami dowodzenia.

Nie oparcie stawianego zarzutu na tych zasadach , wyklucza uznanie go za usprawiedliwiony, pozostając dowolną polemiką z oceną i ustaleniami Sądu niższej instancji.

/ por. w tej materii , wyrażające podobne stanowisko , powołane tylko przykładowo, orzeczenia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2001, sygn. IV CKN 970/00 i z 6 lipca 2005 , sygn. III CK 3/05 , obydwie powołane za zbiorem Lex/

To , w jaki sposób apelujący umotywowwał ten zarzut wyklucza jego podzielenie.

Oto bowiem w miejsce rzeczowej , opartej na opisanych wyżej zasadach , krytyki oceny dokonanej przez Sąd skarżący poprzestaje na polemice z nią , która wyczerpuje się w przeciwstawieniu jej oceny własnej , zdaniem K. S. (1) prawidłowej , która prowadzi także do innych niż ustalił je Sąd, faktów .

Zdaniem pozwanego okoliczności , odpowiadające jego wersji zdarzeń , w pełni potwierdzają to , że roszczenie powodów , skierowane przeciwko niemu nie jest uzasadnione.

Uznając zatem już z tych przyczyn stawiany zarzut za niezasadny , dodać należy uzupełniająco, zważywszy na to, w czym w szczególności upatruje on jego realizacji , że o nieprawidłowości oceny nie decyduje uznanie przez Sąd I instancji , że obaj uczestnicy czynności nabycia samochodów a także pozwany z czynności z nimi osiągnęli korzyści majątkowe.

Skarżący zdaje się zakładać w motywach zarzutu , że brak takiej korzyści po ich stronie jest konsekwencją tego , że wszystkie były czynnościami odpłatnymi / nabywcy uiścili uzgodnione ceny /

Pogląd ten nie jest trafny.

Przedmiotem zaskarżenia w ramach instytucji skargi paulińskiej jest czynność dłużnika, która osobie trzeciej jako jego kontrahentowi przynosi korzyść majątkową / która może być - jak w rozpoznawanej sprawie- przedmiotem dalszego obrotu pod tytułem szczególnym. /.

Korzyść taka powszechnie w judykaturze rozumiana jest szeroko, jako zwiększenie aktywów lub ograniczenie pasywów osoby trzeciej. Niewątpliwie kupując obydwie pojazdy zarówno M. S. (1) jak i P. W. (1) tego rodzaju korzyść odnieśli. Ocena czy czynności te, jako odpłatne były czy też nie miały charakteru ekwiwalentnego są rozważnego punktu widzenia prawnie niedoniosłe.

Podobnie należy ocenić czynności przeniesienia przez nich własności samochodów ciężarowego jak i osobowego na pozwanego jako kolejnego nabywcę. Także on odniósł z nich tak rozumianą korzyść, skoro do jego majątku weszły obydwie ruchomości.

Wbrew kolejnemu argumentowi apelującego, który powtarza także w ramach zarzutu naruszenia prawa materialnego - art. 527 par. 1 kc, powodowie wykazali zrealizowanie wszystkich przesłanek od których zależy uwzględnienie skargi paulińskiej, w tym tę, że na skutek zbycia samochodów na rzecz P. W. (1), dłużnik doprowadził do powiększenia stanu swojej niewypłacalności. Taki stan potwierdza ustalony w sprawie wynik postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko K. S. (2) w sprawie (...), z inicjatywy powodów.

Zostało ono umorzone z powodu bezskuteczności w dniu 9 maja 2016r a zatem znacznie później aniżeli daty czynności uznanych za fraudacyjne, mające miejsce znacznie wcześniej.

Trzeba też pamiętać, że we wniosku egzekucyjnym powodowie domagali się prowadzenia egzekucji z wierzytelności dłużnika, który także okazał się być sposobem nieskutecznym.

Zatem twierdzenie skarżącego, że K. i K. K. (4) mogli uzyskać zaspokojenie z cen za obydwie pojazdy jest twierdzeniem gołosłownym, a przy tym sprzecznym z ostatecznym wynikiem postępowania wykonawczego zmierzającego do zaspokojenia ich wierzytelności wobec dłużnika.

Nie ma racji pozwany także podnosząc ostatni z zarzutów procesowych, naruszenia art. 102 kpc poprzez jego niezastosowanie.

Sięgnięcie po tę normę przy rozliczaniu stron procesu z tytułu jego kosztów jest wyjątkiem pod reguły rozkładu wynikającego stąd ciężaru pomiędzy stronami, będącej pochodną wyniku procesu.

K. S. (1) odwołał się w motywach tego zarzutu tylko do okoliczności związanych ze swoją sytuacją osobistą i majątkową, która ocenił jako trudną.

Okoliczności te mogą mieć znaczenie dla oceny wniosku strony o zwolnienie od obowiązku pokrywania kosztów sądowych ale nie są wystarczające aby zmienić regułę rządzącą rozliczeniem kosztów pomiędzy stronami postępowania.

Za zastosowaniem przepisu art. 102 kpc musi przemówić bowiem także charakter samej sprawy, w tym usprawiedliwione okolicznościami i obiektywną oceną przekonanie strony o słuszności jej stanowiska procesowego. W przypadku skarżącego przesłanka ta spełniona nie jest, a to samo w sobie wykluczało zastosowanie tego wyjątkowego przepisu. Nie stosując go Sąd I instancji nie popełnił zarzucanego mu błędu.

Odparcie wszystkich zarzutów procesowych i powiązanych z nimi zarzutów dotyczących ustaleń, ma tę konsekwencję, że ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy, jako poprawne Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

W ich świetle nie jest uzasadniony także żaden z zarzutów materialnych do których odwołuje się skarżący.

Z powodów o których była już mowa K. S. (2) niezasadnie formułuje zarzut naruszenia art. 6 kc w sposób przez niego wskazany.

Wbrew niemu , okoliczności faktyczne udowodnione przez wierzycieli K. S. (2) potwierdzają realizację wszystkich przesłanek od których zależy uwzględnienie skargi pauliańskiej.

Wobec argumentów , którymi skarżący posłużył się aby zarzut ten uzasadnić , tylko na marginesie należy zwrócić uwagę , że wbrew jego stanowisku , pozwany nie może ograniczyć się jedynie do zaprzeczenia twierdzeniom fatycznym strony czynnej sporu aby ta była zobligowana do wykazywania okoliczności z których wywodzi skutki prawne.

Jej przeciwnik ma wskazać dlaczego zaprzecza jej twierdzeniom faktycznym , obnosząc to rzeczowo uargumentowane zaprzeczenie do poszczególnych faktów składających się na ogół tych twierdzeń powoda.

Niezasadnie apelujący stawia zarzut naruszenia art. 527 par. 1 kc

Upatruje on jego realizacji w tym , że Sąd I instancji niepoprawnie przyjął , iż na skutek nabycia obu pojazdów osiągnął korzyść majątkową i wiedział o tym , iż dokonując sprzedaży samochodów na rzecz P. W. (1) jego syn K. działał z pokrzywdzeniem wierzycieli.

O pierwszej z wymienionych przesłanek , uwzględnienia powództwa tak wobec osoby trzeciej dokonującej fraudacyjnej czynności z dłużnikiem jak i osoby , która nabywa uzyskana w ten sposób korzyść majątkową drodze kolejnej czynności była już uprzednio mowa i powtarzanie tych samych argumentów jest w tym miejscu , z przyczyn teologicznych , zbędne. Wystarczy stwierdzić , że taka korzyść została przez K. S. (1) na podstawie czynności z P. W. (1) i synem M. odniesiona.

Drugi z argumentów wymaga szerszej oceny.

Nie może budzić wątpliwości , że strona dochodząca roszczenia pauliańskiego przeciwko osobie na rzecz której osoba trzecia rozporządziła korzyścią osiągniętą z czynności prawnej z dłużnikiem powoda na podstawie art. 531 par. 2 kc jest obowiązana dowieść nie tylko realizacji wskazanej w tej normie przesłanki , ale wszystkich przesłanek skargi pauliańskiej jako spełnionych w relacji pomiędzy dłużnikiem a osoba trzecią , której czynność zdziałana z pokrzywdzeniem wierzy ucieęli przynosi korzyść majątkową, będącą następnie przedmiotem obrotu.

/ por. także w tej materii stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 14 maja 2010r , sygn. II CSK 545/09 , powołanym za zbiorem Legalis.

Skoro tak , to uprawnionym jest stanowisko zgodnie z którym dla oceny realizacji przesłanki wiedzy osoby czwartej o tym , że czynność dłużnika z osobą trzecią jest dokonywana z pokrzywdzeniem wierzycieli , powód jest uprawniony do skorzystania z domniemania faktycznego ustanowionego przez przepis art. 527 par. 3 kc.

/ pogląd ten jest zgodny ze stanowiskami : E. Gniewka w : dochodzenie roszczenia paulińskiego - ogólne uwagi o pozwaniu – Wrocław 2006 , oraz z uwagami L. Steckiego i M. Sychowicza w komentarzach do kodeksu cywilnego/

Ma to takie znaczenie , że to pozwany , jako osoba bliska dłużnika - jego ojciec - osiagająca korzyść z czynności u której źródła znajduje się czynność krzywdząca interes wierzyciela , był w procesie zobowiązany dowieść okoliczności faktycznych służących obaleniu podstawy domniemania , w tym w szczególności wykazać , że mimo relacji rodzic - dziecko i wynikającego stąd stosunku bliskości, nie wiedział o tym , iż K. S. zbywając samochody działa z pokrzywdzeniem powodów.

Jego rzeczą było także dowodzić faktów wskazujących , że inne przesłanki skargi mimo ich potwierdzenia w okolicznościach wykazanych przez przeciwników procesowych, nie zostały jednak spełnione , w tym w szczególności , że pomimo sprzedaży pojazdów syn K. dysponuje majątkiem z którego K. i K. K. (4) będą mogli uzyskać rzeczywiste zaspokojenie swojej pretensji finansowych stwierdzonych tytułami wykonawczymi .

K. S. (1) temu obowiązкови nie sprostął bo za takie nie mogą być uznane jedynie twierdzenia , że takim majątkiem dłużnik w dacie orzekania przez Sąd I instancji, dysponuje.

Nie starał się nawet dowodzić [także na etapie postępowania odwoławczego] jakie konkretnie składniki majątku dłużnika stanowią zapewnienie takiego zaspokojenia i to w sposób realny , właśnie w odniesieniu do wierzytelności powodów, szczególnie w warunkach wcześniejszego umorzenia, z powodu bezskuteczności, postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygnaturze (...)

To , w połączeniu z niezaprzeczoną w zakresie wiarygodności przez skarżącego informacją powodów , że w postępowaniu oznaczonym sygnaturą (...)Sąd Rejonowy w dla K. w K. zabezpieczył majątek K. S. (2) jako przedsiębiorcy i został ustanowiony nadzorca sądowy / por. k. 283 akt / daje tym bardziej podstawę do przyjęcia , iż takie zaspokojenie nie jest możliwe, a odmienne zapatrywanie ojca dłużnika jest niczym nieuzasadnione.

Powód jedynie do twierdzeń ograniczył swoje stanowisko zgodnie z którym nie wiedział o dokonaniu przez syna czynności przeniesienia własności ruchomości z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Tylko w tej sferze pozostała w szczególności depozycja o tym , że brak tego rodzaju wiadomości wynikał stąd , iż nie mieszka razem z K. S. (2) , co miałyby także zaprzeczyć stanowi bliskości pomiędzy nimi wynikającym z pokrewieństwa.

Wskazane okoliczności faktyczne i wnioski stanowią też podstawę do nie podzielenia kolejnego z zarzutów materialnych postawionych przez powoda - naruszenia art. 527 par. 2 kc w sposób opisany przez autora apelacji.

Upatruje on bowiem usprawiedliwienia dla niego w tym , że powodowie mieli możliwość zaspokojenia wierzytelności z kwot cen jakie zapłacili W. i M. S. (1) za kupione pojazdy. Powtarzanie tych samych argumentów , w świetle których tak motywowany zarzut nie jest trafny, nie jest niezbędne.

Dlatego w uznaniu , że apelacja pozwanego nie jest uzasadniona , Sąd apelacyjny orzekł o jej oddaleniu , na podstawie art. 385 kpc w zw z art. 531 par. 2 kc.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego [i zażaleniowego] była norma art. 98 par. 1 i 3 w zw z 99 kpc w z art. 108 par. 1 i 391 par. 1 kpc i wynikająca z niego zasada odpowiedzialności za wynik sprawy.

Kwota należna wygrywającym powodom od przerywającego pozwanego odpowiada wynagrodzeniu pełnomocnika będącego radcą prawnym , który po raz pierwszy reprezentował ich w postępowaniach : zażaleniowym / składając odpowiedź na zażalenie K. S. i domagając się w nim przyznania kosztów według obowiązujących przepisów. k. 282-283 / oraz w postępowaniu apelacyjnym.

Zatem należna powodom kwota tych kosztów - wobec oddalenia obu złożonych przez pozwanego środków odwoławczych / por. k. 290 i 315 akt , stanowi sumę wynagrodzeń pełnomocnika za reprezentację w obu tych postępowaniach , powiększoną o sumę 100 złotych opłaty wniesionej przez powodów od wniosku o udzielenie zabezpieczenia , który został prawomocnie, w przeważającym zakresie , uwzględniony / k. 170 akt/

Zatem kwota należna powodom z tego tytułu to łącznie 8 200 zł , przy czym poza kwotą 100 złotych pozostałe jej częściowe [5 400 zł i 2700 zł] zostały ustalone , zważywszy na wartość przedmiotów zaskarżeń w zażaleniu i apelacji , na podstawie par.2 pkt 6 w zw z par 10 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 [jedn. tekst DzU z 2018 poz. 265].

SSA Grzegorz Krężolek